

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 20 (6)

IZDAN 1. AVGUSTA 1923.

PATENTNI SPIS BR. 1051.

„Südbahn-Werke Wien-Graz“, Beč.

Postroj za natezanje žičanih sprovodnika kad uredjaja za obezbeđivanje
železničkih pruga.

Prijava od 9. avgusta 1921.

Važi od 1. novembra 1922.

Pravo prvenstva od 9. avgusta 1920. (Austrija).

Postroji za natezanje žičanih sprovodnika moraju pre svega da odgovaraju ovim dvama glavnim uslovima: teg za natezanje mora s jedne strane da sleduje temperaturnom promenom izazvanoj promeni dužine žičanog sprovodnika, ali s druge strane nesme pri odavanju svoje snage na žični sprovodnik za vreme preokretanja, da se izdigne, jer bi se inače, put koji je dat žičanom sprovodniku mogao da utroši za podizanje tega za natezanje, a da ne prenese nikakvo pokretanje na organ, koji treba preokrenuti.

Kod poznatih postroja za natezanje teži se za ispunjavanje pomenutih uslova time, što se pri natezanju samo jednog od oba žičana poteza, kao što je to na pr. slučaj za vreme preokretanja, umeće zatvaračka sprava, koja neda da se teg za natezanje izdigne. Ta zatvaračka sprava, treba naravno po obavljenom pokretanju pri izjednačenju zategnutosti žica, da se opet stavi izvan dejstva. Ali, ako usled otpora na aparatu, kojeg valja preokrenuti, proustane i poteznoj žici za popuštanje, onda se pokazuje kod tog poznatog uredjaja taj veliki nedostatak, što se zatvaračka sprava i u mirnom položaju žičanog poteza ostaje u zauzetom stanju, zbog čega onda pri nastupajućem padanju temperature ne može da se podigne teg za potezanje, tako, da nastaje preterana zategnutost žičanog sprovoda, koja traje sve donde, dok se uz često puta vrlo velike napore ne iščupa zatvaračka sprava iz njezinog zatvaračkog stava, pri čemu se često dešavaju kvarenja uredjaja ili žičanog poteza.

Dalji nedostaci toga uredjaja su, prvo gubitci puta pri početku mestnog pokretanja do pridolaska zatvaračke sprave, a u drugom redu postojeća mogućnost, da se podjednakim natezanjem oba žičana poteza, teg za natezanje podigne u prkos postojećoj zatvaračkoj spravi, koja u ovom slučaju ne dejstvuje čime može da izazove tako veliko preduženje žičanog, poteza, da je moguće, da nepozvani u nezgodno vreme preokrene aparat, koji ima da radi pomoću žičanog sprovoda.

Uredjajem po preležećem izumu otklanjaju se svi navedeni nedostaci, pošto s jedne strane ne nastupa nikad potpuno učvršćivanje natezajućeg tega, a s druge strane je ipak pod svima okolnostima isključeno brzo izdizanje istoga.

Osnovna misao pri ovome sastoji se u tome, da se izdizanje ili spuštanje natezajućeg u svako vreme pripušta, ali lagano, od prilike onom brzinom, koja se pri nagloj promeni temperature može da ispostavi kao najviša nužna mera. Ovo se u smislu izuma postizava pomoću kočničke sprave, koja je skopčana s natezajućim tegom i koja dozvoljava izdizanje ili spuštanje natezajućeg tega i pri najvećem naporu snage samo najvišom brzinom potrebnom za izjednačenje žičane zategnutosti pri temperaturnim promenama.

Ovim se s jedne strane onemogućava prenategnutost žičanog poteza usled promene temperature, jer natezajući teg može uvek da popušta prama promenama dužine žičanog poteza, bez obzira, dali je posle preokreta na-

stupilo potpuno izjednačenje zategnutosti u obema žičanim potezima ili ne. S druge strane opet je pri podjednakoj zategnutosti oba žičana poteza nemoguće brzo izdizanje natezajućeg tega, tako, da se izbegava i kod poznatih uređaja u nezgodno vreme izvedljivi preokret pomoću žičanog sprovodnika rukovodjenog aparata sa strane nepozvanih lica, jer bi zato bilo potrebno toliko vremena (više sati) tako da se željeni uspeh od strane nepozvanih ne može nikad da postigne u vremenu koje im za taj posao obično stoji na raspoloženju.

U priloženom crteću predloženo je nekoliko od mnogih izvodljivih oblika ovog izuma.

Sl. 1., pokazuje spravu za natezanje žice, čiji natezajući teg G. stoji u vezi s klipom kočničkog cilindra B., koji je napunjen tečnošću. Klip može da ima ili samo jednu malu rupicu, kroz koju može tečnost lagano da curi iz jedne u drugu stranu klipa i time da provrokuje lagano izdizanje i padanje natezajućeg tega, ili ima osim te rupice još i povratni ventil tako, da natezajući teg brzo pada, pošto tečnost brzo dospeva kroz veliki ventilni otvor od dole na više, dočim se izdizanje natezajućeg tega opet samo lagano omogućava, jer se u tom slučaju povratni ventil zatvara, te za prolaz tečnosti ostaje samo mala rupica.

U mesto kočničkog cilindra može, kao što sl. 2. pokazuje uz umetanje odgovarajućih točkastih ili puževastih prenosa, da se upotrebi i nuhalački zastavljač P. po mogućstvu rotacijoni.

U sl. 3, uzeta je za isti cilj vetrenjasta kočnica W., ali se u mesto vetrenjastog krila može da upotrebi i centrifugalni zaustavljač.

Kod natezajućeg postroja po sl. 4 predviđena je elektro-dinamična kočnica D., koja dejstvuje na žičani potez, što vodi natezajućem tegu, mesto direktno na ovaj zadnji.

Sve u vezi sa sl., 2., 3. i 4., pomenute kočničke sprave mogu ili u oba pokretna pravca da stoje prinudno u vezi sa natezajućim tegom G., te da time na ovaj utiču pri izdizanju, ili spuštanju, ili kočnički uređaji mogu biti spojeni s natezajućim tegom samo za jednostrano dejstvo tako, da se na pr. izdizanje tega samo usporava, dok se padanje istog ne sprečava.

PATENTNI ZAHTEVI:

1. — Natezajući postroj za žičane sprovode naznačen time, što na natezajući teg utiče direktno ili indirektno kočnička sprava (kočnički cilindar, njihalački, vetrenjasto-krilni zaustavljač centrifugalne snage, ali elektro-dinamična kočnica i slično), i to samo tako, da se izdizanje ili spuštanje natezajućeg tega i pri upotrebi velike snage na žičanom potezu vrši samo lagano.

2. — Oblik uređaja po zahtevu 1, naznačen time, da kočnička sprava stupa u dejstvo samo pri izdizanju natezajućeg tega, dok spuštanje ovog ne stoji pod uticajem kočničke sprave, te može po želji da bude brže ili lakše.

